

2022
expedícia
súčasného umenia

ZÁHRADA

16. 9. – 1. 10. 2022

Prüger-Wallnerova záhrada, Nekrasovova 1, Bratislava

Umelci/gardeners

Richard Aradský (SK/HU)
Jana Bednárová (SK/IN)
Gabriela Birošová (SK)
Anton Čierny (SK)
Petra Čížková (CZ/SK)
Gábor Gyenes (SK/HU) a Lukáš Sobota (SK)
Martina Chudá (SK)
Petr Jambor (CZ), Jakub Němec (SK/CZ), Jakub Roček (CZ), Michal Žilinský (SK/CZ)
+ hosť Tomáš Moravanský (SK/CZ)
Daniel Kordík (SK/UK)
René Lazový (SK)
Ľudmila Machová (SK) a Michal Huba (SK)
Erika Szőke (SK/HU)
Marek Štuller (SK)

Kurátorky

Martina Ivičič a Marianna Brinzová

Vizuálna identita

Karel Bařina a Jakub Roček

PR

Dominika Bolgáčová

Záhřada je najkratšia cesta do prírody

DOM 2022 expedícia súčasného umenia – Záhřada je 8. ročník podujatia DOM predstavujúci najnovšiu tvorbu spolu až 19 autorov a autoriek, prevažne zo Slovenska a Čiech, ktorí v záhřade prezentujú dokopy 15 unikátnych diel. DOM je platforma vychádzajúca z nomádskeho konceptu dočasného osídľovania rôznych galerijných i negalerijných priestorov a miest. Podtitul expedícia súčasného umenia predstavuje metaforu objavovania súčasného umenia ako určitého výletu, a to aj vzhľadom na miesto podujatia. Tým sa tento rok po prvýkrát stal exteriér – biotop Prüger-Wallnerovej záhřady situovanej neďaleko Horského parku. Kurátorský výber diel reflektuje problematiku koexistencie človeka a prírody a predstavuje place-specific prístup k lokalite mestského lesoparku a záhřady. Snaží sa poukázať na potrebu citli-

vejšieho vnímania mestskej prírody, ktorá má významný podiel na stabilizácii mestského ekosystému. Jednotlivé umelecké intervencie do prostredia záhřady využívajú toto miesto na participáciu s divákom, ktorý sa stáva účastníkom komunitnej udalosti alebo náhodným participantom sociálno-kolaboratívneho happeningu. Expozícia diel v Prüger-Wallnerovej záhřade je doplnená ešte aj o participatívne workshopy a eventy, ktoré vedú niektorí vystavujúci umelci alebo ďalší prizvaní participantí. DOM 2022 – Záhřada sa opäť zaoberá prehľadovaním vzťahu človeka, technológie a prírody v trvalo udržateľnej symbióze prostredníctvom vizuálneho umenia a jeho presahov, čím kontinuálne nadväzuje na svoje predošlé ročníky a ich témy.

www.festivaldom.com

Program

Piatok 23. 9. 2022

19.00, **Baštová Rezort**, Lenka L. Lukačovičová (SK), vernisáž výstavy, Flatgallery, Baštová 1, Bratislava
trvanie výstavy: 24. 9.–1. 11. 2022
kurátori: Marianna Brinzová (DOM) a Andrej Jaroš (Flatgallery)

Sobota 24. 9. 2022

záhřada je prístupná: 8.00 – 21.00

14.00 – 19.00, **Peel and Greet**, RIBL (GE/CZ/CH)
14.00 – 19.00, **Stromáček pre najmenších**, časopis Stromáček
14.00 – 20.00, **Urpflanze 3.0** – virtuálna realita, Petra Čížková (CZ/SK)
17.00 – 19.00, **Herbár Prügerky**, Erika Szöke (SK/HU)
19.00 – 20.00, **NATURE ART: IN SITU – artist talk**, Gábor Gyenes (SK/HU)
14.00 – 21.00, **Post-communication**, Martina Chudá (SK)

Nedeľa 25. 9. 2022

záhřada je prístupná: 8.00 – 21.00

14.00 – 19.00, **Peel and Greet**, RIBL (GE/CZ/CH)
14.00 – 19.00, **Plant swap – Z Tržnice do Záhřady**, Oáza Tržnice
14.00 – 19.00, **Vlasy plné kvetov**, Kvetinová farma La Borinka
15.00 – 17.00, **Prírodné zvonkohry/zvukohry**, Ľudmila Machová (SK)
14.00 – 21.00, **Post-communication**, Martina Chudá (SK)

Sobota 1. 10. 2022

záhřada je prístupná: 8.00 – 21.00

19.00, **Finisáž a komentovaná prehliadka v sprievode kurátoriek podujatia**
20.00, **Post-communication**, Martina Chudá (SK), čítanie odkazov

Otváracie hodiny záhřady vo všedné dni/mimo program:
po – ne: 8.00 – 20.00

O programe

Baštová Rezort – Lenka L. Lukačovičová (SK)

výstava vo Flatgallery

Samostatná výstava autorky Lenky L. Lukačovičovej, ktorá na podujatí DOM 2021 – Wild Fruit vystavovala minulý rok, je spriazneným podujatím tohto ročníka DOM 2022 s podtitulom Záhrada. Autorka sa prostredníctvom fotografie, ktorá je jej blízka, pokúša na výstave o návrat k ľudskosti, banálnosti, každodennosti, hľadaniu pocitu „vyžitia“, vypnutia a objavovania nového prostredia. Jednotlivé snímky vznikali počas návštevy niektorých vybraných rekreačných miest na Slovensku ako dokumenty situácií a génia loci daného miesta. Iné sú skôr abstraktnejšie – tvorené zhlukmi (nielen) vizuálnych dojmov a môžu sa vnímať aj ako skice pre ďalšiu tvorbu. Pôvodné fotografie sa menia za použitia autorskej techniky skenovania, výrezov a koláže, pričom niektoré vystupujú z plochy do priestoru. Na pozadí jednotlivých diel sa odohrávajú varovné signály a snaha hľadania dialógu o témach, s ktorými sa v spoločnosti stretávame denno-denne. Témy, ktorých východiská, ale i riešenia, sú extrémne fluidné a menlivé.

Výstavu si môžete pozrieť do 1. 11. 2022 v centre mesta vo Flatgallery na Baštovej 1.

Peel & Greet – RIBL (GE/CZ/CH)

workshop/event a environment/inštalácia

RIBL je dizajnerská a výskumná iniciatíva, za ktorou stojí Lucia Kolesárová z Prahy, dizajnérka Daniela Rota so sídlom v Zürichu, dizajnérka a výskumníčka Meike Hardt a dizajnér Marius Förster, obaja so sídlom v Kolíne nad Rýnom. Aktivita RIBL sa snažia naladiť publikum na dynamiku iného, ako ľudského sveta a hľadať nové spôsoby spoluzití prostredníctvom viacdruhových stretnutí. Orientujú sa na problematiku potravín, jedla, stolovania a nášmu vzťahu k nim. RIBL bola založená v rámci Hackers & Designers Summer Academy v roku 2017.

Peel & Greet („Ošúp a privítaj“) je kontemplatívna inštalácia zaoberajúca sa semenami rôznych rastlín a ich migráciou. Pozýva návštevníkov na lúpanie a triedenie, čím vytvára rituálny priestor stretávania sa, a tiež možnosť spoločného uviaznutia v puntičkárstve a repetitívnej starostlivosti, ktorá sprevádza stále opakujúci sa tok života. Peel & Greet vychádza z idey, že kým sú rastliny považované za veľmi statické a imobilné, ich semená sú na tom práve naopak. Nesené vetrom, vodou, v žalúdkoch zvierat alebo ako obchodný artikel sú schopné prekračovať kontinenty a stráviť aj roky na pomedzí života, hibernácie a zániku. V rámci kontinuity a neoddeliteľnej vzájomnosti prepleťania organizmov s ich prostredím je vďaka migrujúcim

rastlinám ekológia stále v pohybe. V aktuálne ohrozených ekosystémoch sa tak potenciál migrujúcich rastlín na rôznych úrovniach stáva aj stratégiou prežitia ľudstva. Semená, ktoré RIBL vníma ako priekopníkov invázie, v sebe nesú nejednoznačnosť vyvolávajúcu nutkanie bádať a špekulovať. Ako sa i my môžeme naladiť na možné, i keď krehké budúcnosti, ktoré sú obsiahnuté v roztrúsených semienkach?

Stromáček

časopis o prírode pre najmenších

Počas soboty (24. 9. 2022) vás s časopisom Stromáček čaká program aj pre najmenších. Zabavte sa a spoznajte prírodu spolu so Stromáčikom, ktorého nájdete na novej terase pri domčeku v Prúgerovej záhrade.

Za vydávaním časopisu stojí občianske združenie Strom života s viac ako 40-ročnou tradíciou v oblasti environmentálnej výchovy detí a mládeže. V priebehu rokov organizácia vydala množstvo učebníc a vzdelávacích materiálov, a každoročne sa zapája aj do medzinárodných projektov zameraných na environmentálnu výchovu a outdoorovú edukáciu. Počas roka organizuje celoročné environmentálne programy pre materské a základné školy po celom Slovensku zamerané na zážitkové a bádateľsky orientované vzdelávanie.

Urpflanze 3.0 – Petra Čížková (CZ/SK)

virtuálna realita, objekt

Ponorte sa do útrob pňa starého stromu a objavujte nový význam prírody vo VR.

Autorka pre podujatie DOM vytvorila unikátny prírodný/drevený objekt s implementovanou virtuálnou realitou. V útrobách monumentálneho pňa sa nachádza helma/okuliare na pozorovanie (vnorenie sa) do virtuálnej reality. Názov Urpflanze pochádza od J. W. Goetheho, ktorý vyvinul teóriu rastlinnej morfológie. Urpflanze predstavuje Goetheho koncept rastliny schopnej transformovať sa do akéhokoľvek iného druhu rastliny (ešte aj neexistujúceho) v rámci biodiverzity a schopnosti prispôbiť sa podmienkam prežitia. Čížková sa v rámci tvorby venuje štúdiu komunikácie rastlín a ich možných alebo zatiaľ vedecky úplne nepotvrdených spojeniach. Dielo Urpflanze sa dotýka témy prepojenia prírodných prvkov s technológiami, strojmi a umelou inteligenciou. Divák sa pri kontakte s prírodninou dostáva cez interface VR do artificálneho sveta obrazov vygenerovaných umelou inteligenciou, konkrétne Midjourney. Na základe zadaných kľúčových

slov (spolužitia rastlín, technológie a človeka) AI generuje fiktívne až chimérické výjavy. Naznačuje tak nové otázky smerovania akcelerácie kapacity a schopnosti AI, ktorá sa môže vymknúť našej prirodzenej predstavivosti a kontrole.

Petra Čížková vo svojej autorskej tvorbe prepája vizuálne umenie, vedu a technológie. Aktívne spolupracuje s vedeckými pracovníkmi z oblasti prírodných vied a biológie.

Herbár Prügerky – Erika Szöke

workshop experimentálnej techniky pôdotlače

V rámci workshopu si diváci budú môcť vyskúšať experimentálnu techniku tzv. „pôdotlače“ s cieľom upriamiť pozornosť na využívanie ekologických a prírodných materiálov. Odtlačky budú vznikať pomocou pôdy zo záhrady a ich predlohami budú negatívy flóry, ktorá sa tu vyskytuje.

Vytvorte si pomocou prírodných materiálov vlastný obraz/fotografiu. Technika neobsahuje žiadne škodlivé chemické látky, ktoré sa bežne používajú vo fotografických postupoch. Jej hlavnou zložkou je pôda ako pigment, ktorý sa zmieša s ekologickou fotocitlivou látkou a arabskou gumou. Zmes sa následne naniesie na kvalitný bavlnený papier. Po vyschnutí a priložení negatívu sa obraz exponuje pod UV svetlom. Expozičný čas je veľmi krátky, okolo 1 minúty. Obraz sa vyvoláva v čistej vode.

Erika Szöke celou svojou intervenciou pre podujatie DOM odkazuje na tému vyčerpatelnosti prírodných zdrojov a na druhy rastlín vyskytujúcich sa na území Slovenska vrátane tých ohrozených alebo vyhynutých. Prostredníctvom svojich diel zachytáva rôzne stopy, odtlačky a „fossilie“ minulosti. Vykresľuje nimi akúsi poetiku prchavosti a pominuteľnosti so snahou uchopiť vnímaný moment i reflexiu márnosti.

IN SITU – site specific art v lužných lesoch pod tieňom vodnej elektrárne

prezentácia a diskusia s Gáborom Gyenesom, organizátorom sympózia IN SITU

Ako sa tvorí vizuálne umenie v prírodnom a rurálnom prostredí? Ktoré témy prináša oblasť malého Žitného ostrova? Akým spôsobom sa vytvára umelecká skupina? Dajú sa kvalitne a výpovedne prezentovať efemérne/prírodné diela?

Gábor Gyenes je zakladateľom a zároveň členom nature art, land art, performance zoskupenia IN SITU, ktoré zastrešuje umelcov s maďarsko-slovenskými koreňmi združených okolo sympózia vo Vojke nad Dunajom. Momentálne tiež pôsobí ako odborný asistent na Katedre grafiky a iných médií na VŠVU, kde vedie predmet nature art.

Plant swap – Z Tržnice do Záhrady

Natália Mináriková je študentka, dizajnérka a milovníčka rastlín. Počas sobotných trhov v Starej tržnici si vytvorila citový vzťah k rastlinám tu sa nachádzajúcim. Preto už vyše roka udržiava rastlinnú Oázu v tržnici zelenú a chystá pre ľudí swapy rastlín. Tie už majú hojnú účasť a dobrú reputáciu. Natália návštevníkom s úsmevom radí, ktorú rastlinu si vybrať, kam ju umiestniť a prečo to s ňou nevzdať. Počas nedele (25. 9. 2022) sa s ňou v Prügerovej záhrade môžete stretnúť a porozprávať o živote rastlín aj vy. Popritom si môžete nejakú rastlinku zobrať domov alebo si ju vymeniť za svoju prinesenú z domu.

Vlasy plné kvetov – Kvetinová farma La Borinka

tvorivý workshop

Malá kvetinová farma La Borinka na okraji Malých Karpát privezie do Prügerky lokálne kvety, kvietky, byliny a trávy plné vône, farieb a divokosti. Pestuje ich na malej ploche, efektívne, bez orania a s dobrou motiváciou. V záhrade pre návštevníkov La Borinka pripravila kreatívne workshopy, kde si diváci budú môcť vytvoriť kvetinové korunky do vlasov alebo brošne zo živých a sušených kvetov. Každý, kto má záujem, sa bude môcť zapojiť aj do tvorby spoločného diela – závesnej kvetinovej inštalácie s názvom „bloommymind“. Pôjde o kvetinový aranžmán zavesený v priestore, ktorý vznikne kreativitou nás všetkých, bude šetrný k životnému prostrediu, a teda bez použitia plastov a lepidiel.

Prírodné zvonkohry/zvukohry – Ľudmila Machová

workshop pre deti i dospelých

Nájdene prírodniny a úlomky rôznych materiálov, ktoré pochádzajú aj z prostredia Prügerovej záhrady a okolia, poslúžia k vytvoreniu zvonkohier. Účastníci workshopu si spomedzi materiálov budú môcť vybrať tie, ktoré sú im blízke, a následne si k nim hľadať a utvárať zvukové vzťahy. Pod vedením výtvarníčky Ľudmily Machovej vytvoria objekt/zvukohru, ktorú neskôr zavesia v záhrade a ponechajú ju svojmu „vlastnému životu“, poveternostným podmienkam a počasiu. Objekty zvonkohier/zvukohier odkazujú na prírodné živly, ale aj samotný cyklus prírody a jej procesy, akými sú vznik, rast, degenerácia, rozpad, zánik a znovuzrodenie.

Ľudmila Machová sa vo svojej autorskej tvorbe zaoberá osobným i verejným priestorom, odkrývaním nenápadných väzieb medzi subjektom a objektom, hľadaním symbiotického súžitia človeka s prírodou, jeho ambivalentného vzťahu k nej, „odprírodňovaním“ a vznikom oficiálnej krajiny. Tieto princípy pretavuje aj do workshopu.

Post-communication – Martina Chudá (SK)

participatívna inštalácia, vhodíte odkaz

Autorka pre podujatie DOM vytvorila inštaláciu z nájdených starých bytových schránok. Na miesto pôvodných štítkov s menami obyvateľov a vlastníkov schránok pridáva nápisy narážajúce na informačnú explóziu, post-komunikáciu (nielen) v online priestore a na ochladenie medziľudských vzťahov či už lokálnych, susedských, intimných alebo aj medzinárodných a globálnych. Na štítkoch sa objavujú podsvietené nápisy ako blikajúce kontrolky hodnôt, ktoré v dnešnej spoločnosti absentujú alebo sú dosť potlačené (ľudskosť, empatia, solidarita atď.). K nim sú ako pendant pridané heslá zložené z písmen PC klávesníc narážajúce na negatívne aspekty digitálnej komunikácie (DISINFORMATION, MONITORING, MANIPULATION atď.).

Martina Chudá spája pojmy s nostalgickou až utopickou túžbou po ľudskosti, čo vyjadruje i samotné použitie retro schránok, do ktorých môže divák hádzať odkazy a reagovať na dané heslá. Jej inštalácia je metaforou vzťahu technológie a človeka, ktorý často volí uplatnenie moci, osobné blaho a zisk na úkor iných hodnôt. Inštalácia vyzýva divákov k participácii, dáva im možnosť reagovať, vyjadriť sa a vhodiť svoj odkaz.

V rámci finisáže podujatia v sobotu 1. 10. 2022 si budú môcť prítomní návštevníci za účasti autorky prečítať zanechané divácke odkazy.

Projekt podporil Fond na podporu umenia, grantová schéma Nadácie mesta Bratislavy a Starého mesta a KULT MINOR – fond na podporu kultúry národnostných menšín. Realizáciu výstavy Lenky L. Lukačovičovej vo Flatgallery podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia. Záštitu nad podujatím DOM 2022 expedícia súčasného umenia – Záhrada prevzal primátor mesta Bratislavy – Matúš Vallo.